

Sygn. akt I KZ 50/21

POSTANOWIENIE

Dnia 7 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Edyta Demiańczuk - Komoń

Przy udziale prokuratora płk. Jarosława Seja

w sprawie **st. chor. sztab. rez. A. P.**

podejrzanego z art. 231 § 2 k.k., art. 233 § 1 i 6 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 7 października 2021 r.

zażalenia prokuratora Wydziału do spraw Wojskowych Prokuratury Okręgowej w P.

na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 15 września 2021 r.,

sygn. akt Kp (...),

o nieuwzględnieniu wniosku o przedłużenie stosowania tymczasowego

aresztowania i uchyleniu tego środka zapobiegawczego

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 655 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

utrzymać zaskarżone postanowienie w mocy.

UZASADNIENIE

Podejrzanemu w rozpatrywanej sprawie st. chor. sztab. rez. A. P. przedstawiono zarzuty popełnienia 21 występków w związku z postępowaniami przetargowymi realizowanymi przez A. w W., których szczegółowy opis zawarty jest w części historycznej zaskarżonego postanowienia.

Środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania zastosowano względem podejrzanego postanowieniem Wojskowego Sądu Garnizonowego w P. z dnia 26 marca 2021 r., sygn. akt Kp (...). Następnie przedłużono jego stosowanie postanowieniem Wojskowego Sądu Garnizonowego w P. z dnia 20 maja 2021 r.,

sygn. akt Kp (...). Postanowieniem z dnia 15 czerwca 2021 r., sygn. akt Kp (...), Wojskowy Sąd Okręgowy w P. przedłużył stosowanie wobec st. chor. sztab. rez. A. P. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na dalszy okres 3 miesięcy – tj. do dnia 20 września 2021 r. Postanowienie to utrzymano w mocy postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2021 r., sygn. akt I KZ 26/21.

W dniu 7 września 2021 r. Prokuratura Okręgowa w P. wystąpiła o przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania względem podejrzanego na dalsze 3 miesiące, tj. do dnia 20 grudnia 2021 r., argumentując, że dnia 2 września 2021 r. wydano postanowienie uzupełniające postanowienie o przedstawieniu mu zarzutów i dalsze stosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania jest uzasadnione koniecznością zabezpieczenia prawidłowego toku prowadzonego w niniejszej sprawie postępowania karnego, w tym w szczególności czynności odnoszących się do nowo postawionych podejrzanemu zarzutów.

Postanowieniem z dnia 15 września 2021 r., sygn. akt Kp (...), Wojskowy Sąd Okręgowy w P. postanowił nie uwzględnić wniosku prokuratora o przedłużenie tymczasowego aresztowania i na podstawie art. 253 § 1 k.p.k. uchylić stosowanie tego środka zapobiegawczego w stosunku do st. chor. szt. rez. A. P..

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył prokurator Wydziału do spraw Wojskowych Prokuratury Okręgowej w P., zaskarżając je w całości i ponosząc zarzuty:

1. bezzasadnego, niezgodnego z zebrany materiał dowodowy i zasadami doświadczenia życiowego uznania, że w sprawie nie zachodzi uzasadniona obawa, że podejrzany będzie nakłaniał świadków i współpodejrzanych do składania fałszywych zeznań bądź wyjaśnień, albo w inny bezprawny sposób utrudniał postępowanie karne, podczas gdy obawa ta jest uzasadniona i realna;
2. bezzasadnego, niezgodnego z zebrany materiał dowodowy i zasadami doświadczenia życiowego uznania, że grożąca surowa kara nie może stanowić samodzielnej przesłanki tymczasowego aresztowania st.

chor. sztab. rez. A. P. w przedmiotowej sprawie, podczas gdy w realiach przedmiotowego postępowania może ona takową przesłankę stanowić.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zastosowanie wobec podejrzanego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na dalszy czas oznaczony.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie prokuratora nie może być uwzględnione, jako że podniesione w nim zarzuty nie są zasadne.

W sprawie brak jest przesłanek do kontynuowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania wobec st. chor. sztab. rez. A. P.. Podejrzany był w tej sprawie tymczasowo aresztowany od dnia 24 marca 2021 r. do 15 września 2021 r. W okresie tym przeprowadzono w postępowaniu przygotowawczym szereg czynności procesowych, w wyniku których pozyskano dowody wskazujące na duże prawdopodobieństwo, że popełnił on zarzucane mu przestępstwa. Zarówno dowody ze źródeł osobowych, jak również nagrania z kontroli operacyjnej wskazują, że st. chor. sztab. rez. A. P. był zaangażowany w działania naruszające prawo w związku z postępowaniami przetargowymi prowadzonymi przez A. w W.. Po ujawnieniu w sierpniu 2021 r. dowodów na popełnienie przez podejrzanego kolejnych siedmiu czynów podobnego rodzaju, zakres postępowania niewątpliwie się poszerzył. Nie przesądza to jednak, jak chciałby skarżący, konieczności dalszego stosowania wobec podejrzanego izolacyjnego środka zapobiegawczego.

Przedłużenie tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym może nastąpić tylko ze względu „na szczególne okoliczności sprawy”. Okolicznością taką nie może być samo stwierdzenie, że zachodzi potrzeba zbierania kolejnych dowodów, po to by wyjaśnić wszystkie istotne okoliczności sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2009 r., sygn. akt WZ 15/09). Należy zauważyć, że podejrzany w niniejszej sprawie przebywał w areszcie niemal sześć miesięcy, co zagwarantowało organom ścigania wystarczająco dużo czasu na zabezpieczenie obciążającego go materiału

dowodowego. Nie można tracić pola widzenia zawartej w treści art. 257 k.p.k. dyrektywy minimalizacji środków zapobiegawczych, nadającej tymczasowemu aresztowaniu charakter „ultima ratio” (por. Krzysztof Eichstaedt, Komentarz do art. 257 k.p.k., [w:] Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany (red.) Dariusz Świecki, Lex/el 2021, pkt. 1-3).

Wojskowy Sąd Okręgowy w P., rozpoznając wniosek o dalsze stosowanie względem st. chor. sztab. rez. A. P. tymczasowego aresztowania, nie dostrzegł realnych podstaw do przyjęcia, iż w sprawie w dalszym ciągu zachodzi uzasadniona obawa, że podejrzany będzie nakłaniał do składania fałszywych zeznań lub wyjaśnień albo w inny sposób utrudniał postępowanie (s. 11 zaskarżonego postanowienia). Stan zaawansowania postępowania i fakt, że zebrano kluczowe dowody dotyczące 2/3 zarzutów, a prokuratura jest w posiadaniu nagrań obciążających podejrzanego oraz działających w porozumieniu z nim współsprawców wskazują na zabezpieczenie na obecnym etapie głównych celów postępowania przygotowawczego. Prokurator nie uzasadnił w przekonujący sposób, dlaczego mimo to zachodzi obawa matactwa ze strony podejrzanego. Twierdzenie, że na takie prawdopodobieństwo wskazuje przestępcza działalność st. chor. sztab. rez. A. P., zdradzająca jego brak poszanowania dla norm prawnych (s. 6 zażalenia) nie jest przekonujące. Lekceważenie norm prawnych jest raczej regułą w gronie ponoszących odpowiedzialność karną, toteż nie może w jakiś szczególny sposób predestynować podejrzanego akurat w niniejszej sprawie do podejmowania działań utrudniających śledztwo.

Odnosząc się zaś do argumentu, iż grożąca podejrzanemu wysoka kara przemawia za dalszym stosowaniem środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, należy zauważyć, co następuje. Wprawdzie w nowelizacji przepisów postępowania karnego z 2016 r. ustawodawca powrócił do rozwiązania, w którym grożąca oskarżonemu surowa kara w warunkach art. 258 § 2 k.p.k. stanowi samodzielną przesłankę szczególną stosowania tymczasowego aresztowania, a w uchwale w składzie 7 sędziów z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. akt I KZP 18/11, Sąd Najwyższy, stwierdził, że „podstawy stosowania tymczasowego aresztowania, określone w art. 258 § 2 k.p.k., przy spełnieniu

przesłanek wskazanych w art. 249 § 1 i art. 257 § 1 k.p.k. i przy braku przesłanek negatywnych określonych w art. 259 § 1 i 2 k.p.k., stanowią samodzielne przesłanki szczególne stosowania tego środka zapobiegawczego", niemniej nie można interpretować tej normy w oderwaniu od treści art. 258 § 4 k.p.k. Przepis ten nakazuje sądowi uwzględnić rodzaj i charakter obaw, przyjętych za podstawę stosowania środka zapobiegawczego, biorąc pod uwagę stadium postępowania. Ocenę taką przeprowadza się każdorazowo przy okazji rozstrzygania o przedłużeniu lub uchyleniu stosowania środka zapobiegawczego. Obliguje do tego treść art. 253 k.p.k., nakazującego dokonywanie permanentnej oceny potrzeby lub celowości utrzymywania zastosowanego tymczasowego aresztowania oraz - w konsekwencji - uchylenie lub zmianę tego środka zapobiegawczego w chwili, gdy ustaną przyczyny, wskutek których został on zastosowany (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2007 r., sygn. akt II KK 152/06). Na aprobatę zasługuje wniosek Wojskowego Sądu Okręgowego w P., że na tym etapie śledztwa, gdy zgromadzono tak bogaty i niepodlegający manipulacji materiał dowodowy w postaci nagrań z udziałem podejrzanego oraz przesłuchano większość świadków, zagrożenie ewentualnym negatywnym wpływem st. chor. sztab. rez. A. P. na dalszy przebieg postępowania jest znikome. A co za tym idzie, nie zachodzi potrzeba dalszego stosowania tymczasowego aresztowania w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego i dlatego zaskarżonym postanowieniem słusznie uchylono stosowany wobec podejrzanego ten środek zapobiegawczy.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.